

AKTÉŘI V KONFLIKTECH

Lucie Konečná

BSSn4451 Konceptualizace konfliktu a terorismu

08/10/2024

VNSA – OBECNÉ INFO

- Primární, sekundární i terciální aktéři
- Spoileři, Zúčastněné vs. konfliktní strany
- VNSA dva základní rysy:
 - a) používají násilí k dosažení svých cílů
 - b) nejsou integrováni do formalizovaných státních struktur
- Násilí, které se týká VNSA, je často popisováno jako nekonvenční
- VNSA zapojení do konfliktu s nízkou intenzitou mohou upřednostňovat status quo před vyjednáváním a mediací

TIPOLOGIE ÚČASTNÍKŮ VÁLEK

- 1. Příslušníci ozbrojených sil dle mezinárodního práva:

- ❑ Kombatanti – příslušníci pravidelných nebo nepravidelných ozbrojených sil
- ❑ Nekombatanti – nejsou určeni k bojovým úkolům (lékaři, duchovní).

- 2. Civilisté

- Reální bojovníci v soudobých válkách:

1)konvenční vojáci,

2)povstalci a partyzáni (rebelové, guerilla, insurgency)

3)teroristé,

4)žoldnéři, PSC/PMC

5)zahraniční dobrovolníci

6)warlordi,

7)dětští vojáci

8)paramilitární jednotky a death squads

9)milice

FAKTORY MAJÍCÍ VLIV NA VZESTUP VNSA

- Pokles bipolarity a vznik globalizovaného světa.
- Socioekonomické faktory a absence služeb, chudoba a příjmové nerovnosti.
- Represivní politika.
- Slabost bezpečnostních institucí.
- Zhroucení státu, feral cities.
- Individuální faktory (venkov vs. město, věk, vzdělání, socioekonomický status, nezaměstnanost, sociálně psychologická úroveň, aj.)

TIPOLOGIE VNSA PODLE WILLIAMSE

- Vzbouřenci/Insurgency
- Milice
- Paramilitární jednotky
- Teroristické skupiny
- Warlordi
- OKS a gangy

ROZLIŠUJÍCÍ ZNAKY PODLE WILLIAMSE

- Motivace a smysl.
- Síla a oblast působnosti.
- Způsob získávání zdrojů a financí.
- Organizační struktura.
- Role násilí.
- Vztah mezi VNSA a státními autoritami.
- Role, kterou VNSA plní pro členy a podporovatele.

TIPOLOGIE PODLE SCHNECKENERA

Table 1: Types of Armed Non-State Actors

	Change vs. Status Quo	Territorial vs. Non-Territorial	Physical vs. Psychological Use of Violence	Political/Ideological vs. Profit-Driven Motivation
Rebels, Guerrillas	Change	Territorial	Physical	Political
Militias	Status quo	Territorial Non-territorial	Physical Psychological	Political
Clan Chiefs, Big Men	Status quo	Territorial	Physical	Political
Warlords	Status quo	Territorial	Physical Psychological	Profit-driven
Terrorists	Change	Non-territorial	Psychological	Political
Criminals, Mafia, Gangs	Status quo	Non-territorial	Psychological	Profit-driven
Mercenaries, PMCs/PSCs	Indifferent	Territorial	Physical	Profit-driven
Marauders, 'Sobels'	Indifferent	Non-territorial	Psychological	Profit-driven

TYPOLOGIE PODLE EZROW

▪ Rozlišující znaky:

- A) Primární motivace
- B) Primární metoda dosažení cílů (strategie a taktika)
- C) Organizační struktura
- D) Zdroje financování a podpory
- E) Rozsah skupiny a její potenciální dopad
- F) Oběti
- G) Legitimita a popularita

TIPOLOGIE PODLE EZROW – ZÁKLADNÍ VNSA

- Vzbouřenci (Insurgency) x partyzáni/guerilla
- Teroristické skupiny
- Warlordi a maraudeři/marodeři a soldateska
- Soukromé vojenské společnosti a paramilitární jednotky
- OKS a gangy

Table III.1 Types of Violent Non-state Actors and their Key Characteristics

Group	Motivation	Strategy and tactics	Key group threatened/victim	Organizational structure	Scope and power	Legitimacy and popularity
De facto state	Political: set up a state	Provide state services and armed defence; hold territory	State	Tightly organized; hierarchical	Very powerful; territorial control	High legitimacy
Political organizations with militant wings	Political: influence policy	Provide party platform and armed defence	State	Tightly organized; hierarchical	Somewhat powerful	High legitimacy; public support
Insurgency	Political: varies	Mostly armed conflict; hold territory	State and society	Somewhat tightly organized; somewhat hierarchical	Somewhat powerful; some territorial control	Some legitimacy
Terror organization	Political: varies	Engage the media; psychological warfare; kill civilians	Society	Tightly organized; somewhat hierarchical	Not powerful	Little legitimacy
Terror network	Political: amorphous	Engage the media; psychological warfare; kill civilians	Society	Cellular/loose; somewhat hierarchical	Not powerful	Little legitimacy
Marauding rebels	Economic/ opportunistic	Loot and pillage; kill civilians	Society (state may have already collapsed)	Loose	Not powerful; temporary control of some towns or villages	Little legitimacy
Warlord	Economic/ opportunistic	Loot and pillage; predation	Society (state may have already collapsed)	Somewhat organized around charismatic warlord	Somewhat powerful; some control over territory	Little legitimacy
Organized crime	Economic/ opportunistic	Corruption, crime and violence	State, society, individuals	Tightly organized; formerly hierarchical, now flatter hierarchy	Very powerful; some territorial sphere of influence; may control transactions and flows of goods	Little legitimacy
Gang	Economic/ opportunistic	Petty crime and violence	Individuals and society	Somewhat loose; somewhat hierarchical	Not powerful but becoming more dangerous	Little legitimacy
PSC	Economic/ opportunistic	Gun-for-hire; earn profit and maintain stability	State, other violent non-state actors	Tightly organized; hierarchical	Somewhat powerful but does not control territory	Little legitimacy
Paramilitary	Economic/ political	Armed conflict; possibly hold territory	State, other violent non-state actors, individuals	Tightly organized	Somewhat powerful; sometimes controls territory	Little legitimacy

TYPLOGIE PODLE EZROW

VZBOUŘENECTVÍ/INSURGENCY

- Primárním raison d'être těchto skupin je dosáhnout nějakého politického cíle.
- Teritoriální kontrola.
- Strategie – nepravidelné útoky a opotřebovací válka.
- Hierarchická struktura.
- Hrozba pro legitimitu státu.
- Čtyři základní druhy : **osvobozenecké, separatistické, reformní/revoluční a náboženské/tradiční.**

**Insurgencies that commit acts of terrorism
(hold territory)**

**Terrorist groups
(do not hold territory)**

Boko Haram (Nigeria)

ETA

IS (Syria and Iraq)

Baader-Meinhof Gang

FARC (Colombia)

Weather Underground

Al-Shabaab (Somalia)

Armed Forces of National Liberation (FALN)

Taliban (Afghanistan)

Red Brigades

PKK (Turkey)

Aum Shinrikyo

LTTE (Sri Lanka)

Abu Nidal Organization

Naxalites (India)

Abu Sayyaf

Haqqani Network (Afghanistan)

Jemaah Islamiyah

Moro Islamic Liberation Front (MILF)
(Philippines)

Japanese Red Army

Shining Path (Peru)

Egyptian Islamic Jihad

TERORISTICKÉ SKUPINY

- Promyšlená forma politicky motivovaného násilí.
- Postrádají teritoriální charakter.
- Nízká hrozba pro legitimitu státu.
- Strategie – psychologický dopad, šokovat široké publikum, útoky především na civilisty.
- Struktura – v současné době síťová.

WARLORDISMUS

- Především ekonomicky motivované násilí.
- Silný teritoriální charakter.
- Hierarchická struktura.
- Hrozba především pro slabé státy.
- Strategie - záškodnický teror, nepředvídatelné a náhodné násilí.

ORGANIZOVANÉ KRIMINÁLNÍ SKUPINY A GANGY

- Ekonomická motivace.
- Často nadnárodní charakter.
- OKS – strukturované skupiny tří nebo více osob, které existují po určitou dobu s cílem pravidelně páchat závažnější trestné činy za účelem získání majetkového prospěchu.
- Hierarchická i síťová struktura.
- Strategie – uplatnění násilí pro dosažení ekonomických cílů, snaha vyhnout se pozornosti médií, násilí především v období nejistoty.
- Snaha o podvrácení struktur státu.

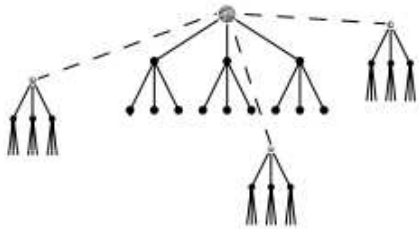
DEFINIČNÍ ZNAKY OKS (PODLE ŠMÍDA)

- a) hierarchická struktura/organizace
- b) kontinuita podnikání
- c) korupce
- d) násilí
- e) nelegální činnost
- f) pronikání na ekonomické trhy
- g) exkluzivita členství
- h) neideologické

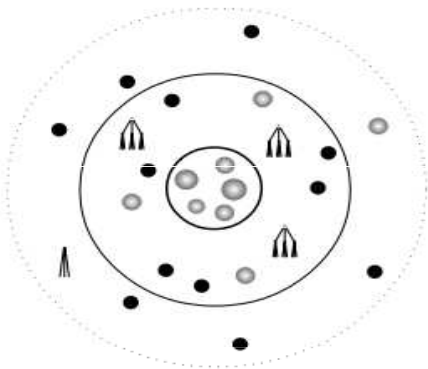
JAK KATEGORIZOVAT OKS?

- Fickenauer (2005) – 4 znaky organizovaného zločinu – zločinecká sofistikovanost, strukturovaná organizace, sebeidentifikace a míra reputace.
- OSN (UNODC) – 8 znaků, 5 základních druhů: standardní hierarchie, regionální hierarchie, cluster/shluk, jádrová skupina a zločinecká síť.
- Definiční znaky UNODC: struktura, velikost, aktivita, úroveň přeshraničních operací, identita, míra násilí, využívání korupce, politický vliv, pronikání do legitimní ekonomiky a úroveň spolupráce s dalšími organizacemi.
- Global Organized Crime Index – mafie, zločinecké sítě, zahraniční aktéři, státem podporované zločinecké sítě

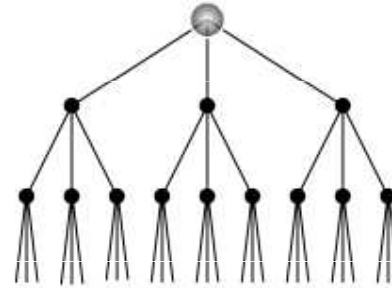
TYPLOGIE UNODC

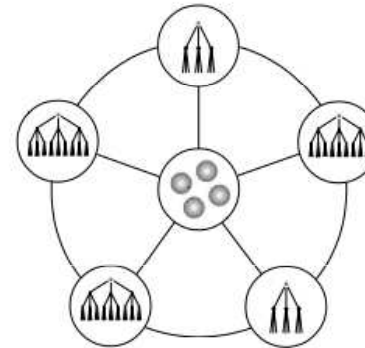
- Single leadership structure
- Line of command from centre
- Degree of autonomy at regional level
- Geographic/regional distribution
- Multiple activities
- Often strong social or ethnic identity
- Violence essential to activities

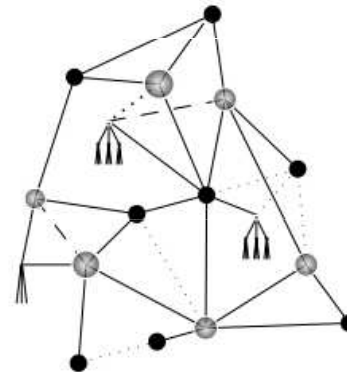
- Core group surrounded by a loose network
- Limited number of individuals
- Tightly organized flat structure
- Small size maintains internal discipline
- Seldom has social or ethnic identity
- Only in a limited number of cases known by a specific name

- Single leader
- Clearly defined hierarchy
- Strong systems of internal discipline
- Known by a specific name
- Often strong social or ethnic identity
- Violence essential to activities
- Often have clear influence or control over defined territory

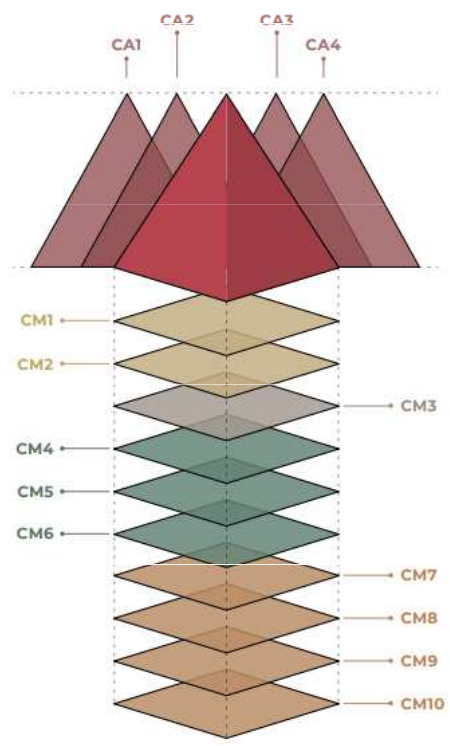
- Consists of a number of criminal groups
- Governing arrangement for the groups present
- Cluster has stronger identity than constituent groups
- Degree of autonomy for constituent groups
- Formation strongly linked to social/historical context
- Relatively rare

- Defined by activities of key individuals
- Prominence in network determined by contacts/skills
- Personal loyalties/ties more important than social/ethnic identities
- Network connections endure, coalescing around series of criminal projects
- Low public profile – seldom known by any name
- Network reforms after exit of key individuals

GLOBAL ORGANIZED CRIME INDEX

FIGURE 1.1
Criminality indicators

Criminal Actors

- ▲ CA1. Mafia-style groups
- ▲ CA2. Criminal networks
- ▲ CA3. State-embedded actors
- ▲ CA4. Foreign actors

Criminal Markets

- ◆ CM1. Human trafficking
- ◆ CM2. Human smuggling
- ◆ CM3. Arms trafficking
- ◆ CM4. Flora crimes
- ◆ CM5. Fauna crimes
- ◆ CM6. Non-renewable resource crimes
- ◆ CM7. Heroin trade
- ◆ CM8. Cocaine trade
- ◆ CM9. Cannabis trade
- ◆ CM10. Synthetic drug trade

Scoring thresholds – criminality

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
NON-EXISTENT TO LITTLE INFLUENCE			MODERATE INFLUENCE		SIGNIFICANT INFLUENCE		SEVERE INFLUENCE		

Criminal markets

- ◆ CM1. Human trafficking
- ◆ CM2. Human smuggling
- ◆ CM3. Extortion and protection racketeering
- ◆ CM4. Arms trafficking
- ◆ CM5. Trade in counterfeit goods
- ◆ CM6. Illicit trade in excisable goods
- ◆ CM7. Flora crimes
- ◆ CM8. Fauna crimes
- ◆ CM9. Non-renewable resource crimes
- ◆ CM10. Heroin trade
- ◆ CM11. Cocaine trade
- ◆ CM12. Cannabis trade
- ◆ CM13. Synthetic drug trade
- ◆ CM14. Cyber-dependent crimes
- ◆ CM15. Financial crimes

SOUKROMÉ BEZPEČNOSTNÍ/VOJENSKÉ SPOLEČNOSTI

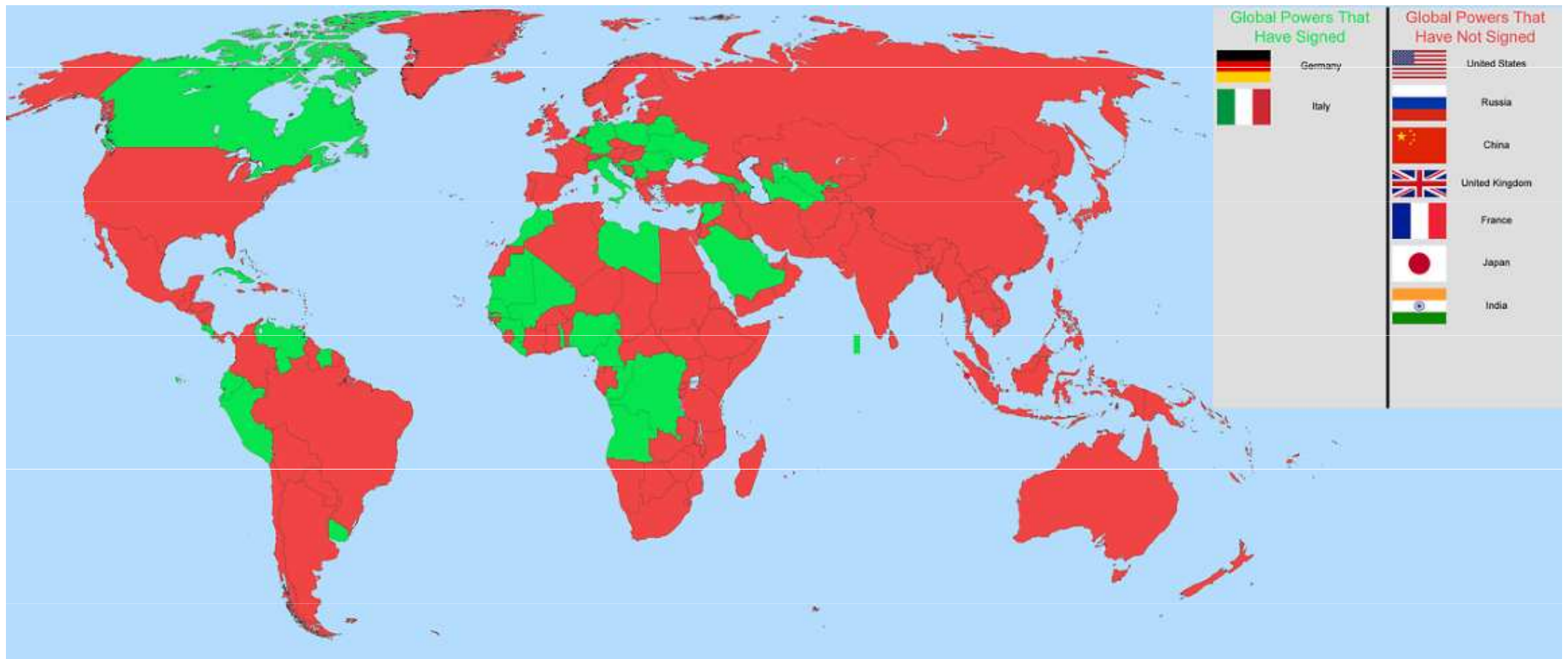
- Ekonomická motivace.
- Teritorialita souvisí s druhem úkolu.
- Hierarchická struktura.
- Strategie - nemají dlouhodobé strategie, vždy záleží na zakázce.
- Mohou ohrožovat monopol státu na použití násilí, neúčinné jako dlouhodobé řešení.
- Military Providing Firms, Military Consulting Firms, Military Supporting Firms.

SOUKROMÉ BEZPEČNOSTNÍ/VOJENSKÉ SPOLEČNOSTI A ŽOLDNĚŘI

- Military Professional Resources Inc. (MPRI), Executive Outcomes, Blackwaters/Academi, Wagnerova skupina.
- United Nations Mercenary Convention 2001/Úmluva OSN o žoldácích z roku 2001 (úmluva se vztahuje na Protokol I Ženevských úmluv, který v čl. 47 odst. 1 stanoví, že žoldák nemůže být zákonným bojovníkem nebo válečným zajatcem).
- Žoldněř: cizinec, nezávislost – nečlen armády, ekonomická motivace, nejasný/pokoutný nábor, krátkodobé/ad hoc úkoly, využíván pro bojové úkoly.

<https://www.youtube.com/watch?v=R4mS3AjZLr0>

UN MERCERANY CONVENTION

PARAMILITÁRNÍ JEDNOTKY VS. PRO-PROVLÁDNÍ/POLITICKÉ MILICE

- PJ – polomilitarizované síly, jejichž organizační struktura, taktika, výcvik, subkultura a (často) funkce jsou podobné jako u profesionální armády, avšak nejsou součástí formálních ozbrojených sil státu.
- Raleigh – Tři druhy PM: Local security providers, Emergency militias a Competition militias.
- Böhmelt & Clayton:

Table 1: Auxiliary Security Forces: Paramilitaries and PGMs

	Paramilitary Forces	Pro-Government Militias
Government Link	Official	Semi-official, informal
Functions	Regular and irregular activities	Rather irregular activities
Autonomy from Government	Low	High
Example	National Gendarmerie, France	Janjaweed, Sudan

DĚKUJI ZA POZORNOST